

UJ CIMBORA

KÉPES GYERMEK LAP

Farsangi mulatság a sivatagban.

Beállott a farsang, ezt mindenki tudja,
A sivatagban is a jókedvből futja.
Elefánt Jeromos patefont nyekerget,
Krokogyélus Márton senkit el nem kerget.
Ellenben a tánra jómagát biztatja,
S a jókedvet tőle senki nem vitatja.

Pápaszemes Vencelt is hívja a táncba:
„Jőjj velem Vencelkém a farsangi láncba!”
Pápaszemes Vencelt ám a hideg rázza,
Magát ijedten a fára feltornázza.
Csendesen sziszegi: — Jobb a fára mászni,
Mint a nagy urakkal csak amugy komázni!

Fenn a nap melegét mind bővebben ontja,
Így a mulatságot más semmi nem rontja.

Marcella néni.

VI. ÉVFOLYAM
4. SZ.

1938. FEBRUÁR
1.

Ragyogó fél.

Lásd gyermekem, mily szép a tiszta hó!
Fehér, tündöklő, fénytől csillanó!
Szemedből látom, hogy tetszik neked...
Gyönyörrel nézed a fehér telet...

Legyen a lelked is ily szép fehér!
Még tiszta, semmi azzal fel nem ér...
A tiszta szív ott jár Isten körül,
S Isten a szépek, mint te, úgy örül.

Teleky Dezső.

Hogy írjuk?

arkangyal, ármány, arra, arrább, arrafelé, artézi kút, árú, árul, áruló, árus, ás, ássa, ássad, vagy ásd — aszály, a szerint, asztalfia, asszony, asszonyanyám, asszú, át — igekötő, az igével mindig egybeírjuk, pl. átjár, álnév, átfut, átölel, átáll, átallom, átallod, átallja, átallottam, átallottad, átallotta

atilla (ruha) Attila v. Atilla név

atya, atyafi, atyja, atyjuk, atyafia, atyánkfia

A fenti szavakat azért közöljük, hogy jól megfigyeljétek melyiket, hogy kell írni. Nagyon helyesnek találnám, ha egy külön kis füzetbe minden újabb szót beírnátok. Így gvarapodna szógyűjteményetek.

TOBORZÓ.

A téli toborzó versenyt nem sokára lezárjuk s az ajándékokat a nyerteseknek húsvétkor osztjuk ki. A legügyesebb toborzók könyveket, festékkészletet, virágmagvakat, imakönyvjelzőt, Uj Cimborá rajzfüzetet, játékot kapnak majd jutalmul.

Ujabb toborzásunk:

Szabó Jancsi Szatmár toborozta: Fehér Éva 5 éves, Nagy Klári I. el. ot. és Weiss Kari II. el. ot-t Szatmár, Kendi Boris Brassó, Tamás Péter III. g. ot. Brassó, Belényesi Szabó Márta, Janota Erna II. el. ot-t Turda.

Itt írjuk meg, hogy a toborzó verseny nyertesait a kis lapunk jóbarátai is jutalmazni kívánják. Nagy Kálmán munkatársunk saját készítésű fehér babaszoba butorát ajánlotta fel annak a kislánynak, aki a legtöbb új cimborát toborozza. László Levente mérnök bácsi egy szép monogramot ígér. Sárdi Elemér fényképész bácsi pedig fényképfelvételt készít ajándéku a legügyesebb toborzóról.

Ki kitől kapta ajándéku az Uj Cimborát?

Az újévi számunkban már megkezdttük a közlését annak, hogy ki — kitől kapta ajándéku az 1938-ik evre az Uj Cimborát? Amint az előző számunkban is írtuk, ezek a nemeslelkű bácsik és nénik, szívesen áldoznak az újságért, azért, hogy ti abból épüljétek, gvarapodjatok lelkiileg, azonban szeretnénk, ha jól eszetekbe vésnétek, „Semmit se fogadj úgy el, hogy valamivel ne viszonoznád.“ Epp azért, ez a kívánsága az ajándékozó bácsiknak és néniknek, hogy mindenki, aki ajándéku kapja az Uj Cimborát, az szerezzon legalább még egy új kis olvasót a lapnak. Ezt már a becsület is így kívánja. Ez vonatkozik nemcsak egyesekre, hanem iskolákra is.

Nos — ki kitől is kapja hát az Uj Cimborát, akinek majd egy szép levélben megköszöni az ajándékozást:

Jakab Magda Érszentkirály Faik Antalnéól Kolozsvár. Sófalvi Ref. isk. Nagy Józseftől, Fogarassy Elemér Kolozsvár Nagy Józseftől Kolozsvár. Sterba Dezső Lázáreni Rottenberg Kláritól Kolozsvár. Csoma Zoltán Kolozsvár Király Zoltántól Kolozsvár.

A II. országos gyermekrajzkiállításról.

Gyűlnek a rajzok. Megérkeztek a csikszere-dai rajzok, a tegnapi napon a sülelmedi ref. iskolások rajzai. De a helybeli kis cimborák is igekezknek kiténni magukért.

Mindnesetre nagyon fontos, hogy a kiállításra kerülő rajzokban senki se segítsen. Önállóan, egyedül dolgozzék minden kiállító. A bíráló bizottság ugvis észrevesz minden idegn vonalat. A kiállítás ideje alatt lesz majd egy rögtönzött rajzverseny a helybeli gyermekek részére. Ez a verseny is azt mutatja majd meg, hogy a beküldött munkák valóban eredeti és önálló munkák-e? A nyertesek értékes könyv, festékkészlet, díszrajzfüzet, lőtőtoll s más ajándékokban részesülnek. A legjelesebb munkák beküldőit pedig elismerő okiratokkal tüntetik majd ki. A kiállításra legkésőbb február 10-ig fogad el rajzokat képeket a szerkesztőség. A kiállítók korhatára 6—14 évig terjed. A kiállítás március 1—15-ig lesz nyitva.

A kiállítást nagy színházi előadás fejezi be, mégpedig az „Egyszer egy királylány“ című énekes táncos mesejáték, — amelynek a szereposztása most folyik. Felhívjuk kis cimboráink a figyelmeteket, hogy, akinek közületek kedve volna ebben a nagy szindarabban játszani, az édesanyjával jöjjen el a szerkesztőségbe a továbbiak megbeszélése végett. A mesejátékban lesz egy matróztánc 7—8 éves fiúk részére, csoporttánc 7—8 éves leánykák és nagy balett 9—12 éves koru leánykák részére.

Télapó ajándékai.

Irla: **Avassy Sándor.**

Hull a hó,
Fagy a tó,
Jön a, jön a Télapó.

A haja
Zúzmará,
Lova a tél vihara.

Hova jő
Télapó,
Mi van nála eladó?

— Itt ingyen
Van minden,
Jó fiuknak kell vinnem.

— Csodás szép
Sok játék
Miklósnapi ajándék.

Hát ahogy
Vágtatott,
Megláttam, hogy mi van ott.

Millió
Kis dió,
Az kapja meg, aki jó.

Kis lovak,
Szép fogat,
Az kapja, ki szót fogad.

Szép bocik,
Gépkocsik,
Az kapja, ki dolgozik.

Kis vasút,
Alagút,
Az kapja, ki nem hazug.

Kis hajó,
Léghajó,
Mindenki kap, hogyha jó.

De ha rossz;
Visszakozz!
Annak bizony botot hoz.

Ki rossz volt
Kap ostort,
Megverik az imposztort.

Székely nagy emberek: Mikes Kelemen. (1690—1761.)

Irla: **Józsa János.**

Székely nagyjaink között előkelő helyet foglal el Mikes Kelemen, aki székely főnemes családból született 1690-ben Zágomban, Treiscaune-Háromszékmegyében. Zivataros időben jött e világra. A kurucok és labancok civakodásai izgalomban tartották egész Erdélyt. A kurucok Erdély függetlenségéért és a magyar szabadságért, a labancok a császári ház érdekeiért ragadtak fegyvert. Mikes édesapja is kuruc volt, de a császári hadak foglyul ejtve, Fogaras-Fágáras várában kivégezték. Az ifjú Mikes neveltetését mostohaapja, Kövesdi Eszter Ferenc vette kezébe.

A kuruc-labanc világ utolsó fellobbanása II. Rákóczy Ferenc korára esik (1705—1711). Rákóczy, miután Erdély fejedelmévé választották, visszavarázsolta a fejedelmi udvar régi pompáját és szokásait. Ezek között volt az is, hogy az előkelő nemesi ifjakat a fejedelmi udvarba fogadták apródnak, „belső inasnak“, hogy ott a finomabb modort elsajátítsák. Így jutott az ifjú Mikes Rákóczy udvarába. Mikes annyira megszerette a jószágos fejedelmet, hogy őt soha többet, se jó, se balsorsban, el nem hagyta. Pedig, hej, be szomorú sors várt reá!

A kuruc-labanc háborúból a császár került ki győztesen és így az erdélyi fejedelemség sorsa végleg meg lett pecsételve. Rá-

kóczy többedmagával, köztük a hű Mikessel, keserű bujdosásban keresett menedéket. A bujdosók először Lengyelországban telepedtek le. Onnan Franciaországba a „napkirály“, XIV. Lajos, udvarába mentek. Itt öt évig tartózkodtak a bujdosók, reménykedve, hogy francia segítséggel visszatérhetnek hazájukba. Az események azonban nem kedveztek nekik. Egy haszna volt Mikesnek a franciaországi tartózkodásból. Megtanult franciául. A bujdosók sok viszontagság és megpróbáltatás után véglegesen a törökországi Rodostóban, a Márvány-tenger partján, kaptak menedéket. Itt töltötte Mikes egész életét szerett fejedelme környezetében.

A bujdosók élete Rodostóban bús egyhangúságban telt el. Bár a török szultán tisztességesen ellátta őket, mégis öröm nélküli napokat éltek. A honvágy emésztette lelküket. A honvágy mellett az keserítette őket, hogy nap-nap után fogyott a számuk a halál jóvoltából.

Mikes bánatát növelte imádott urának halála, mely 1735-ben következett be. Ettől kezdve Mikesék helyzete mind aggasztóbb lett. A szomorú árvaságba egyszerre mégis bekacsintott a szabadulás halvány reménye. A jó öreg fejedelem fia, Rákóczy József Bécsből Rodostóba szökött. Az volt a szán-

déka, hogy a szabadság zászlóját ismét kibontsa. Vállalkozása azonban kudarcot vallott a törökök tehetetlensége miatt. Nemsokára maga az ifjú fejedelem is meghalt 1738-ban Cernavodán.

Mikes szerepe ebben a megmozdulásban abból állott, hogy a szultán követségbe küldte a moldovai vajdához és útjában utójára láthatta Erdély béreceit. Az erdélyi hegyek látása némi vigaszt nyújtott búskomor lelkének.

Rodostóban a napok ezután is szürkén és mostohán teltek. Mikes megunva a keserű hontalanságot, Mária Terézia királynéhoz folyamodott hazatérésének érdekében. A királyné azonban azt izente, hogy: „Törökországból nincs szabadulás“.

A bujdosók lassanként mind elköltöztek az élők világából. Mikesre mind nagyobb

ullyal nehezedett a bánat. A végén csak egyedül hallgatta a

„..... tenger mormolását,
Tenger habja felett futó szél zugását“...
(Lévay József, Mikes.)

1761-ben őt is megváltotta a halál a szonorú rabságtól. Holttestét közös sírban tették el. A nemzeti kegyelet hazahozta volna, de nem találták meg.

Mikes nevét nagyra tette az a hűséges agaszkodás, melyet jóságos fejedelme iránt anusított, de nagyra tette írói tehetsége is. A bujdosók keserves sorsát levelekben irta meg, melyek a magyar irodalomtörténetben úgy szerepelnek, mint Mikes Kelemen Törökországi Levelei. Ezeknek nagy irodalmi és történeti értékük van.

DALOLJATOK KIS CIMBORÁK.

BALOG ÁDÁM NÓTÁJA.

I.

Török bársony süvegem,
Most élem gyöngyéletem.
Balogh Ádám a nevem,
Ha vitéz vagy, jőjj velem!

II.

Fakó lovam a Murza,
Lajta vizét átussza.
Bécs alját, ha nyargalja,
Császár azt megsíratja.

Kérjétek meg szüleiteket, felnőtt ismerőseiteket, vagy tanító bácsitokat, hogy ezt a régi szép éneket tanítsák meg nektek énekelni.

Lacika újruhája.

Lacika új ruhát kapott,
Hozzá szép matróz kalapot,
Mindenkinek mutogatta,
Hogy a szövet finom fajta,
És úgy ment az iskolába,
Új kalapban, új ruhába'.
Körülvette sok cimborá:
— Mikor készült ez a ruha?
— Tiszta új, finom és drága,
Lám, kinek van ily' ruhája! —
Mondotta gögösen Laci,
S úgy ugrált, mint egy kis csacsi.
Nagyot rugott a padjába,
Melyen ott állt a tintája.
— Fröccs! — szólt most a tinta nagyot,
És végigfolyta a padot...
Majd a ruhára csepegett,
Lacika most már szepegett:
— Mit fog szólni majd anyuka?!
Oda a drága, új ruha!!

Nemes Nagy Márta.

Téli mulatság.

Józsi diák kalandjai.

lfjusági regény. * Irta: Nagy Kálmán.

(3)

— Meglőgni! Hát hol lógtunk volna meg? Minden kapú be volt zárva.

— Azért egy igazi indián meglógott volna, — henegett Nagy Pista.

— Nagy legény vagy! — bosszankodott Józsi, — volnál csak bentlakó! Aztán különben is csak „ötig“ kaptunk engedélyt a kintmaradásra.

Nem is volt már kedvük játszani. Eleinte még nézegették a tűzereket, meg az ágyúkat, de azt is hamar megunták, mert nem láttak semmi érdekeset. A katonák lustán heverésztek az ágyuk mellett, némelykor felugrottak és motoztak valamit az ágyun, de az odáig nem látszott, hogy mit csinálnak. Aztán egy nagyobb csattanás, kettő, három is gyors egymásutánban s aztán semmi. A katonák ismét lehevertek s az ágyuk tovább ásítottak a hegyoldal felé.

Később mégis játszottak egy keveset. Feljebb húzódtak a szőlők felé és ott csaptak össze a csapatok, de kevés lendülettel és csak mondva csinált harci kedvvel. Azt sem tudták eldönteni, hogy melyik legényebb a gáton, — illetve a parton — az apacs-delavár, vagy a sziu-komanes csapat és kié lehet majd a győzelem díja, az a bizonyos „vadászterület“ — az örökös ürügy, mely a sziu-apacs ellenségeskedést okozza. Nagyobb sebesülés nem történt, — ami szokatlan volt egyébként, — csak Balogh Sanyinak eredt el az orra vére, ugyanis, amint az ütközet hevében Varga Bélával, az Öregmedvével akadt össze, ádáz, dühös ordítással vetette rá magát.

— Meghalsz, komanesbolha!... eltaposlak, — ordította.

Öregmedve azonban, a komanesok főnöke, egy doronggal véletlenségből alaposan orronverte. Ahogy megeredt a Sebesszarvas orrávére, vége is lett a harcnak s rohantak víz után úgy a szövetséges, mint az ellenséges harcosok. Szerencsére gyorsan elállították a vézést és indulhattak hazafelé, kicsit szontyolodottan a rosszul sikerült délután miatt. — A vincellér gúnyosan kiáltotta utánuk:

— Na, mi az, nem törjük be jobban egymás fejét?

A fiúknak azonban nem volt kedvük veszekedni, búsan lódultak a város felé. Józsi és Sanyi most is együtt mentek, de Józsinak nem volt kedve, egy szót sem szólt az egész úton. Sanyinak még tele volt az orra aludt-

vérrel és azért nem mert megszólalni, mert félt, hogy újból megindul a vérzés. Mikor a nagybátyához értek, Józsi megállította Sanyit és akadozva mondta:

— Te Sanyi!... gondoltam valamit...

— Mit?

— Én megszököm innen...

— Mit csinálsz? — kérdezte Sanyi megdöbbenve.

— Megszököm! Kivándorlok.

— És hova méssz?

— Megyek Amerikába. Te is velem jöhetsz, ha akarsz.

— Még nem tudom, — tétovázott Sanyi, — még nem gondolkoztam rajta.

— Nem bánom, ha nem is jössz, — folytatta Józsi, — de egyet azért ígérj meg.

— Mit?

— Azt, hogy nem fogsz erről szólni senkinek!

— Nem fogok szólni.

— Senkinek sem?

— Senkinek sem!

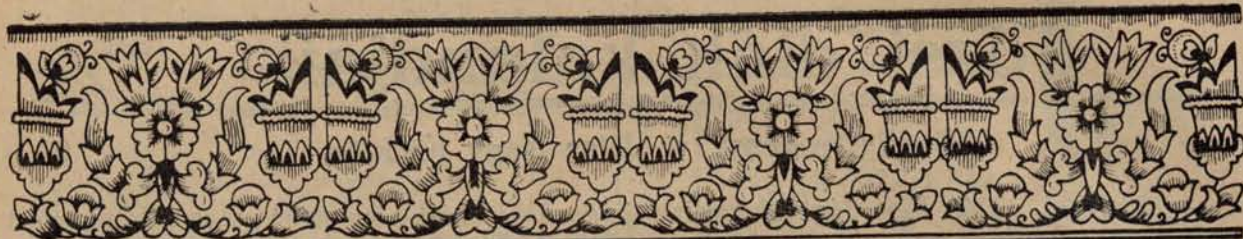
Többet nem szólt egyikük sem, hallgatva sompolyogtak tovább és nemsokára eltűntek az „Alma Máter“ falai között. Eppen ötre esengettek s a térfelügyelő be is kergette a szobájukba.

III.

A napok esendesen teltek egymás után. A fiúk szorgalmasan tanultak, látogatták az előadásokat. Józsi is tanult a többiekkel, vagy játszott, futballozott, ha kellett, de nem szólt a terveiről egy szót sem senkinek. Titokban azonban állandóan készülődött. Féltre rakta a zsebpénzét — édesapja ügyvéd volt és gazdag földbirtokos és bőven küldött neki. Azonkívül féltrere rakta a privátumot, amit a magántanítójának kellett volna átadnia, ahelyett azonban azt füllentette, hogy édesapja személyesen hozza majd be az összeget.

(Folyt. köv.)

Az arany tollhegy története.

Irtá: **Gyékényesi K. Anna.**

A csinos szőke leány jól megnézett és aztán felpróbált. Ugy illetem karcsu ujjára, mintha rászabtak volna. Kevés alkudozás után egy férfi-jeggyűrűvel együtt kis ékszertokba zárva a fiú zsebébe kerültem.

Gazdagon terített asztal mellett láttam viszont a fiatalokat. A fiú ekkor a lány ujjára húzot.

Hálát adtam az Istennek, hogy olyan szép hivatást szánt nekem. Boldog menyasszony és hitves ujját diszithettem és én lehettem boldogságuk szövetségének záloga. Boldogság és szeretet vett körül négy éven át. Egy meleg nyári napon azonban urnóm férje, aki egy gépgyár mérnöke volt, sápadt arccal izgatottan rohant haza azzal, hogy kitört a háború.

Urnóm zokogva borult a felvirágozott vonat mellett álló csukaszürkébe öltözött férje karjába, aki megcsókolta őt és két éves kislát s már rohogott is vele a hosszú katonavonat az orosz harctérre.

Attól a naptól kezdve csak sóhajtás simogatót és bánat könnye öntözött, ha nerr jött hír harcterről. Örömkönny, ha megjött a rózsaszín tábori levelezőlap. Két évig éltünk így bánat és remény között, amikor elmaradtak a tábori lapok. A mérnök, mint műszaki tiszt szolgált. Egy híd felrobbantásánál elveszítette bal karját a jeggyűrűjével együtt. Nehány hónap múlva a szomorú és mégis boldog viszontlátás örömeiben nem sokáig volt részem, mert egy napon tanulófiuk kíséretében egy tanár jelent meg s aranyat kértek vasért a haza javára.

Urnóm szó nélkül lehúzott ujjáról, megcsókolt amint elbúcsuzott tőlem és egy zacskóba ejtett, ahol már sok hasonló társam volt együtt. Azt még láttam, hogy felhúzta helyettem a „Pro patria” felirású vasgyűrűt. Szomorúan húzódtam meg egy zúgban s arra gondoltam, hogy minden mulandó a földön. A bánat is, a boldogság is.

Az elmúlt szép idők után nem mertem semmi jót remélni a jövőtől. Előérzetem be is vált. Előbb egy öreg szakállas úr Wertheim szekrényébe kerültem, onnan újra a gyárba, ahol töltöt-

tollhegyé formáltak s így kerültem vissza az emberek közé.

Legelőször egy elegáns bankárné vett meg a férje számára karácsonyi ajándékul. Sajnos folyton csak számoszlopokat irtam s számtalanszor a bankár úr nevét. Ilyenkor mindig úgy megnyomott, hogy majd elgörbülnék. Többször is ellentálltam erőszakosságának. Egyszer aztán, amikor az elbocsátott tisztviseiök listáját kellett volna aláírnom, megtagadtam az engedelmességet. Haragosan félredobott. Egy éppen nála levő író barátjának megtetszettem s azonnal neki is ajándékoztam.

Uj gazdám már sokkal finomabban lánt velem. Leginkább unatkozó társaságheli dámák számára irt novellákat, regényeket, amelyeknek tartalma nem szolgálta a társadalom erkölcsi javát. Csakhamar mecsömöröltem a sok zagyvaságtól, amit le kellett írnom. Egy napon aztán gyakori engedelmességem miatt kijött a sodrából és úgy ütött az íróasztalhoz, hogy elgörbülnék. Ekkor kicserélt egy másikkal, engem pedig javítóba küldtek.

Ennyi viszontagság után kerültem a tanár úrhoz. Nem mondom, hogy nincs kényelmes életem, de itt sem mindig kedvem szerinti dolgokat kell leírnom. Különösen a négyes és ötös számjegyek leírásától irtódom a tanár úr noteszébe; mert ilyenkor jól látom, hogy növendéke lúta kis arca elpirul és soknak könnyes lesz a szeme. Ettől megfájul a szívem. Nem tudom pontosan megmondani, hogy a gyermek tudatlansága, vagy a tanár úr szigora miatt-e?

Néha azonban mulatságos dolgokat is látok a nebulók füzeteiben, amik vagy butaságból, vagy felületesség miatt kerülnek oda. Ha nem látnám, hogy a tanár úr ötöst ír a dolgozat alá, arca és bajusza rángatózásából azt gondolnám, hogy nevet rajta.

Például a kókuszdióról azt állította egy kisfiú, hogy éppen olyan, mint az ember feje. Kívül bozontos szőr borítja, melyből szőnyeget készítenek, belül a veleje húsos és lé is van benne.

— Éppen, mint a te fejedben fiam, jegyezte meg a tanár úr.

Ezek után beláttam, hogy a tanár úrnak van igaza, amikor azt állítja, hogy „felületes, komolytalan társaság vagytok, néhány komoly, lelkiismeretes fiút kivéve. Hogy akarjátok tudatlanul megállani a helyeteket az életben? Nem is beszélve arról, hogy szegény szüeitek milyen nehezen szerzik meg a pénzt a ti taníttatásotokra“.

Nagyon elszomorítottak a tanár úr szavai. Látom, hogy az emberiség javát csak akkor szolgálhatnám szívem szerint, ha egy olyan kedves úr íróasztalára kerülhetnék, aki kicsikék számára

irt mesék és az ifjuság számára irt tanulságos történetekkel felkelti az ifjuság lelkében a tudásvágyat, a szép és nemes törekvést, mert így az arany átka helyett igazi áldást tudnék terjeszteni az emberiségre.

Ezzel fejezte be az arany tollhegy élete történetét. A töltőtoll csaknem megnémultan hallgatta s amikor szóhoz tudott jutni, csak annyit mondott: „Kérlek bocsáss meg előbbi viselkedésemért. Kössünk síríg tartó barátságot. Ezután az én sorsom a te sorsod s csak ásó-kapa válaszson el egymástól“.

(Vége.)

Doktor bácsi póstája

Dr. Kiss Lajos.

Jó volna valamit tudnotok azokról a szervekről, amelyeknek hurutját már előbb említettem nektek s amelyek hurutos, gyulladt állapotukban, köhögést váltanak ki. Legfőleg van a *garat*. Ez az a térség, amely az orr-üreghez csatlakozik, amelybe a mandulákat magába foglaló *torok* is belenyílik. Mikor a doktor bácsi benéz a szátokba, a fogsor végén ott látja mindkét oldalon két-két félkörivalakú nyálkahártyaredőben a mandulákat s középett a légyszájpadot a lelőggő nyelvcsappal. Ez a torok. A nyelvcsap mögött egy üreget, illetőleg ennek a hátsó falát láthatjuk. Ez a garat. A garat a nyelv mögött visz lefelé és az alsó végébe torkollik a *nyelöcső* (vagy bárzsing), valamint a *gégenyílás*. A gégenyílást elzárja vagy kinyitja a *hangszalag*. Tudnotok kell, hogy az Ádám-csutkának nevezett kikudorodás a nyakon a gégenek felel meg. A gége folytatódik azután a légsőbe, majd hörgőkbe.

Amint láthatjátok, akár a hangszalagok feletti rész, vagyis a torok és garat jön gyulladásba, akár a hangszalagok alatti gége, légső, hörgők vagy éppen tüdőszövet válik lobossá, egyaránt köhögési ingereket okozhat.

A köhögés bármennyire kellemetlen és kínzó dolog, mégis nagy áldása testünknek. Képzéjétek el, mikor „*cigány útra*“ megy a falat. Ha a hangszalagok nem csukódnának össze, lehullana a hörgőkbe és ott tüdőgyulladást okozna. Igen ám, de a hangszalagok nem engednek tovább. Viszont egy hatalmas köhögéssel kitóduló légáramlás visszalöki a falatot a nyelvcsőbe, ahova való. Vagy pedig, ha meghűléskor, vagy netalán tüdőgyulladás és tüdőbaj alkalmával váladék halmozódik fel a hörgőkben vagy éppen a tüdőállományában: veszedelembe kerülne az életünk, ha a köhögés nem taszítaná ki innen ezt a váladékot. A köhögés tehát nagyon hasznos.

De nem mindig. Vannak olyan hurutos állapotok, amelyek nem járnak váladék-képződéssel, de köhögési ingerrel igen. Ilyenkor köhögés van, de váladék nincs. Ez a „*száraz köhögés*“. Ez csak kínoz, de hasznót nem hajt. A legutálatosabb ilyen betegség, amely a száraz köhögés legnagyobb mértékével együtt szokott járni: a *szamár-köhögés* vagy *szamár-hurut*. Itt a köhögési ingert nem az okozza mintha valahol váladék halmozódna fel a légutakban (légső, hörgők, tüdő). A szamárhurutos betegnek azért kell köhögni, mert *idegés* állapotában a hangszalagok *görcsösen* záródnak. Röncsoló toroklob esetében (gégediphtheria, vagy croup lorzugis) viszont a beteges felrakódás, váladék tömi el a hangszalagok közötti rést s a köhögés ettől igyekszik a szervezetet megszabadítani. Ha ez nem sikerül, akkor bizony a doktor bácsinak erőszakkal kell utat nyitni a levegőnek. Ezer más oka van még a köhögésnek. Amint látjátok, a köhögés éppen elég ok arra, hogy a mama elvezessen benneteket a doktor bácsihoz. Menjetez szívesen, mert csak ő tudhatja a veszélyt elhárítani.

Farsangi kép.

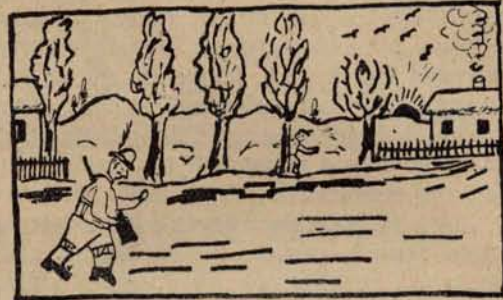
Pocakos Tóbiás, a híres nyúl vadász.

Az apró cimboráknak írta és rajzolta: Horváth Sarolta.

1.

A téli nap még csak alig felkelőbe,
Pocakos Tóbiás indul az erdőbe.
A kezében puská, szájában pipája,
Nyulat akar löni, azt a vak is látja.

2.

A téli nap immár lepihenni készül,
Amikor Tóbás megtér az erdőből.
Persze, — üres kézzel! — Lóg is ám az orra;
Vigyorgva néz a szomszédék Palkója, —

(Folytatjuk.)

Évike mesecországban.

Írta: Ferenczy László Marcella.

Mesejáték. Szereplők: Ébresztő tündér, törpék, Meseország királynője, Nefeletts tündér, darazsak, virágtündérek s Meseország lakói. Bemutatva Kolozsváron az Ujságíró-nap gyermekműsorában.

MESELŐ (Szépen, egyenletesen mesél, az egyes szereplők jeleneteinél eltűnik, majd a leeresztett függöny előtt ismét tovább mondja a mesét).

Évike szülei egy nagy erdő szélén laktak egy kis házban, mivel az édesapjának az volt a foglalkozása, hogy kerülje az erdőt.

Egy nap vette Évi a kosarát és kiment a fák közé, hogy estére a vapsorához friss epret szedjen. Már majdnem tele volt a kosara, mikor az egyik fa alól nyögést hallott. Odanéz, hát egy furcsa idegent lát ülni a fa alatt.

— Jöjj közelebb, leánykám! — szólalt meg az idegen. — Adj néhány szem epret, mert nagyon szomjazom.

Évi készségesen ment közelebb s kosarát mindenestől átadta az idegennek.

Szegény nemesak szomjas, de éhes is lehetett, mert mind egy szemig megette az epret. S milyen messziről jöhetett! Poros volt ruhája, cipője s fáradtnak látszott. A szemén nagy zöld pápaszemet viselt s a haja tiszta fehér volt. Pedig nem is látszott az arca öregnek.

— Köszönöm, leányka, hogy segítettél rajtam, — szólalt meg újra az idegen. —

Jótét helyébe jót várj! Kívánj tőlem valamit — teljesíteni fogom.

Évi gondolkodott. Eszébe jutott Hófehérke, meg a hét törpe, Csizmás kandur, Tündér Ilona s az a sok gyönyörű mese, amit olvasott, vagy a nagyanyjától hallott. Felragyogott a szeme.

— Szeretnék egyszer Meseországba elmenni — mondta az idegennek.

— Teljesedjék a kívánságod! — szólt a pápaszemes idegen. Ezzel levette válláról ládáját, kinyitotta és meguyomott benne egy fehér gyöngyház gombot. A láda megzendült. Csodálatos, szép melódiák áradtak szerte belőle, Évi úgy érezte, mintha a szempillája nehezednék.

— Nem, azért sem fogok elaludni, hiszen akkor nem tudnék elmenni Meseországba — erőlködött. Ebben a pillanatban berregni kezdett valami a feje fölött. Felpillantott, egy kétfedeles hófehér kis repülőgép szállt a fák fölött, majd egy pár ívet írt le, aztán pont előttük a fűre leereszkedett.

A gép homlokzatán ragyogó aranybetűkkel volt felírva a gép neve: „Gondolat”.

— Nos, szállj be a gépbe! — mondta az idegen, — ez épp Meseországból jön s megy majd vissza s hozza-viszi az utasokat.

Évi hát beszállt a gépbe s akkor látta, hogy a kormányánál pilóta ül. Annak is éppen olyan szemüveg volt az orrán, mint az idegennek.

Megindult a gép, mentek, suhantak át a levegő-égen. Előbb még látták az erdőt, aztán már csak a falut, később már a városokat sem látták — sőt maga a földgolyó is

csak akkorának tünt föl, mint egy kis labda.

A keleti égen ekkor fénysáv villant meg s a fényesség mind nagyobb lett. Majd egy óriási kapú látszott s rajta a felírás: MESEORSZÁG. Ezek a betűk ragyogtak át a messzeségen, ezek fénylettek Évi előtt. Még egy pár perc s már ott is voltak.

— Itt vagyunk, megérkeztiünk Meseországba! — örült, tapsolt Évi.

A kapu előtt két hatalmas medve állt, de Éviék nem féltek tőle, mert a kis repülőgép átrepült a kapun. Egy szép erdőtisztáson szálltak le.

A pilóta csak ennyit mondott:

— Járj, kelj tetszésed szerint s amikor haza akarsz indulni, itt e síp, fújd meg s én itt termék gépemmel együtt.

Évi a sípot gondosan elrejtette s akart szólni a pilótához, de az már nem volt sehol.

Évi gondolkodott, hogy merre menjen? Az erdőben még jókor volt, még aludtak a virágok.

Ekkor egy kis kékruhás tündér táncolt elő, a tündérek dalát énekelte.

Varázspálcás tündér dala. Szövegét F. László Marcella írta, zenéjét Veres István szerzette.

(Lásd 1. kottát.)

Majd varázspálcájával felébresztette a virágokat. (Virágok: vadrózsa, gyöngyvirág, ibolya, sárgaliliom, nefelejts, piros galagonya.) A virágok felébredtek s most ők énekeltek és táncoltak (jelenet, játék).

MESELŐ: A tánc, ének végén mind el-tüntek, csak az ébresztő tündér maradt ott.

— Királynóm engem rendelt ide, hogy veled maradjak és kíséreljek, ahova menni akarsz, — mondta barátságos, kedves mosolygással. S már is megfogta Évi kezét és vitte magával.

— Ha kedved van, megnézhetjük a meseerdőt is.

— Igen, szeretném látni, — szólt Évi.

Megindultak. Az egyik út mellett egy kis házikót láttak. A hét törpe háza volt. Benyitottak a kis házba. De csak Hófehérke volt otthon. Évi megkérdezte, hogy nem fél a gonosz királynőtől?

Hófehérke mosolygott:

— Már nem él a gonosz mostohám. Nyugodtan élhetek miatta.

Elbúcsuztak s tovább mentek.

Egyszer csak jönnek velük szemben a törpék. Nagyon vígan voltak. Énekszóval jöttek. (Hét törpe vonul be a mellékelt zenére s énekelnek, játék, jelenet.)

(Lásd 2. kottát.)

MESELŐ: A törpék még ott kandikáltak a bokrok közt, mikor egy aranyos kis tündér libbent elő s táncolni kezdett. (Tetszés szerinti tánc.)

MESELŐ: Egy régi várkastély elé értek. Tárvá volt kapuja-ajtaja. Bementek kíváncsian, hát a legmagasabb toronyszobában kit láttak, mit gondoltok? Bizony Csipkerózsikát. Aludt úgy, ahogy a boszorkány álmot hozott rá, mikor az orsóval megszurta az ujját. — Évike megkérdezte a tündért:

— Soká fog még Csipkerózsika aludni százesztendő álomban?

— Oh, nem, a napokban telik le a száz év s akkor lesz öröm és mulatság, ha föl-ébred! Egész Meseország táncra kerekedik majd.

A tündér megmutatta Évikének a nagyanyó házát is, ahová a gonosz farkas bement és felfalta nagyanyót. De hál' Istennek, a vadász bácsi észrevette a turpisságot és kivágta az alvó farkas hasát és így megmentette Nagyanyót. Az ijedtség miatt a doktor bácsi azt rendelte, hogy nagyanyó három napig maradjon ágyban. Egyéb baja nem is volt nagyanyónak. Évike hát föllélegzett, hogy a nagyanyó dolga ilyen jóra fordult a farkassal. Piroska is ott volt a nagyanyó házában. Ő vigyázott mindenre és ápolta nagyanyót.

(Folyt. köv.)

1. kotta.

Varázspálcás tündér dala.

Stélél fényes éjféli órában Táncolt leg minden tündér lány légyen ha
zúttal jöttél a pal. lo telte mes illatos itt a világ szép párom
jegy hát a táncba, Fújj meg a pal. lo telte mes illatos itt a világ szép párom
itt minden op s minden hitője, négy ite a világ. szép párom
Fújj meg a pal. lo telte mes illatos itt a világ. szép párom

Törpék éneke.

2. kotta.

Gombák éneke
Gomba gomba, gomba, gomba, piros gomba, Meghalsz miadjan bi
za-er, megkel nyomba Miel n termeltes a gomba
a nyomunkba? Gomba, gomba, gomba, piros gomba.

Ahogy kis munkatársaink írnak...

Kedves Licike!

Hallottuk és olvastuk az ujságból, hogy milyen nagy beteg vagy. Imádkozni fogunk érted, hogy minél hamarabb egészséges legyél újra. Én egy kis képet küldök neked.

Gyógyulást kívánunk neked mindnyájan.

Sülelmedi ref. iskolások nevében:

Soós Nusika.

A tücsök meg a hangya.

Egyszer volt egy tücsök. Nyáron a tücsök nem gyűjtött télire semmit. Egy téli időben a tücsök elment a hangyához. Kérdezte a hangya: Miért jöttél hozzám? Azt mondta a tücsök: Egy kis eleséget ha adnál. Azt mondta rá a hangya: és te nem gyűjtöttél? Én nem, mert nem volt időm. Hát akkor mit csináltál egész nyáron? Én? Én éjjel-nappal muzsikáltam. Muzsikáltál? Nő ha nyáron muzsikáltál, most aztán táncolhatsz, itt a farsang. Megszégyelve haza ment. Aki nem dolgozik, télen nem is eszik.

Soós Nusika, II. o. tanuló.

A kis veteránok ajándéka.

Vannak az Uj Cimborá olvasó táborában olyan hűséges és lelkes olvasók, akik 1933 óta, a megindulástól kezdve járatták az ujságot. Némelyik már azóta III-ad-IV-ed gimnázistasorba került. El is neveztük őket kis veteránoknak. A szatmári régi, hűséges új cimborákat még a nyáron felavattuk veteránokká, — a nagy kiránduláson — s megkapták emlékül a szerkesztő néni kézírásos fényképét. Az országbeli többi kis veteránok, ahogy a szerkesztő néni ígérte, karácsonyra és újévre kapták meg lelkes hűségük jutalmát. Aki nem kapta meg és tudja igazolni, hogy már 1933 óta jár neki az Uj Cimborá, annak utólagosan küldi el a szerkesztőség. Akiknek az alanti felsorolás szerint ment ajándék, azoknak nem küldünk mégegyeszer. Mindenesetre, jó, ha ki-ki megírja, hogy megérkezett-e a fénykép? Tehát a következőknek ment:

Bányai Károly, Cseke Éva és Öcsi, Kolozsvár. B. Krémer Mária, Nyárády

Bemutakozó.

Dézi Zoltán III. el. o. t. bemutatkozója.

Én Dézi Zoltán, a bánffyhungyadi elemi iskola III. oszt. tanulója vagyok. Kis testvéreimmel, Mártával, aki I. osztályba jár és Csabával, aki még csak 2 és ½ éves, nagyon várjuk és szeretjük az Uj Cimborát.

Stefán Sárka V. el. o. t. bemutatkozója.

Már elég régen olvasója vagyok az Uj Cimborának és elhatároztam, hogy a bemutatkozómat én is beküldöm. Nevem: Stefán Sárka. Nagyenyeden lakunk. Hűséges olvasója vagyok az Uj Cimborának. A babajátékokat rendre megcsinálom. A rejtvényeket is szívesen fejtegetem. Küldöm a Balogh Anna beszámolójának a javítását is. Szeretettel üdvözlök minden kis cimborát. Kezeit csókolja:

Stefán Sárka.

Éva, Dész. Elekes Emőd, Huba, Sz.-keresztur, Balogh Anti és Bözsike, Gross Olga, Hadady Tibi, Kósa Gabi és Attila, Kovács Gyula, Körössy Ilonka, Papp Ilke, Ref. leány-bibliakör, Ráthonyi Istvánné Szatmár, Aczél Magda, Marx Éva és Arthur, Ambrus Dezső, Geréd Laci Nagyenyed, Bartha Jenő, Keresztes András, Labud András Gyulafehérvár, Henner Aranka, Rózsa Joli, Taar Jucika Nagybánya, Szabó Ildikó és Adélka Brassó, dr. Fülöp Pál gyermekei, Szabadi Babuka Buc., Balogh Ibolyka, gr. Bethlen Katalin Aranyosgyéres, Bagossy Ády, Princziger Bandi, Tóth Klárka Nagykaroly, Bálint István és Károly, Raab Etelka Csernátfalu.

(A következő számban folytatjuk.)

MARCELLA NÉNI POSTÁJA

Móráné Ósz Rózsa. A két példány küldés ügyében még a múlt évben intézkedtem. A kiadóhivatal most ujonnan elküldte a kért számokat. A kéziratok: „Virágbeszélgetés“, „A csere“, „az elvetett betűk“ rendre beérkeztek. A legsikerültebb köztük az „Elvetett betűk“ című elbeszélés. A jókívánságokat köszönöm, hasonlókkal viszonzom.

Szabó Antal Perth Amboy. Az 1650 lej előfizetést megkaptuk. A lelkes töborzó munkát hálással köszönjük. A „Lelkipásztor“ c. lapot címére megindítottuk.

Horváth Sarolta. Szilágyszegről írt levelét megkaptam. Az új év munkájához sikert kívánok. Remélem a kis beteg is meggyógyult azóta? Az újabb levélben a rajzok s a gyermekek beszámolóit épen és sértetlenül megérkeztek. Nusika, Ibolyka és Rózsika, mind ügyesen dolgoztak. A virágmagvakért küldtünk cserébe egy pár ritkaságot Bondulli statice sárga színű és Gomphrena globosa fehérszínű magvakat. Kívánsi vagyok, hogy sikerül majd a gondozásuk. Valóban a karácsonyra küldött levelet, amelyben a fényképről volt szó, nem kaptam meg. Licikének a képet átadom. Örülni fog neki.

Takaró Viola és Bóth! Messze vagytok tőlünk, egy egész más világűrben — hosszú hetek kellene míg a postás elviszi hozzátok az Új Cimborát. De csak kilométerekben van távolság, — gondolatban nincs. Gondolatban itt lehetek is a kolozsvári kis cimborák között. Az itteni kis olvasók szeretnének benneteket megismerni, küldjétek hát fényképeket és mellé a bemutatkozó levelet. Az elmaradt előfizetés elküldésének apuka majd megtalálja a módját.

Hunyady Lacika P. O. Box Woodbridge. Új kis cimboránk vagy, most álltál a sorainkba. A jó Isten tartson sokáig közöttünk. Születés szerint az Újvilág honpolgára lettél, de lélekben mindig közénkvaló leszel. A szeretet aranyszála lélekben sokszor el fog majd hozni közénk. Az itteni kis cimborák szeretettel fogadnak maguk közé, várják a fényképed s a bemutatkozó leveled.

Hungarian Reformed School P. O. Box Woolbridge. Isten hozott közénk benneteket gyermekek! Szeretettel köszöntünk mindenikötöket, kis táborunkban. Irjatok majd, hogy kapjátok-e rendszeren az ujságot, nem-e polyog bele útközben a tengerbe? és mi tetszik nektek legjobban az ujságban?

Bene Ibolyka VI. el. ot. Sülelmed. Örvendtél az üzenetnek, de a küldött fényképnek is. Az aranyszívet féltve őrzöd. Így is kell Ibolykám, a barátság csak addig áll fenn míg az emléket megörizzük.

Koncz Rózsika II. el. ot. Sülelmed. A tücsök és a hangya találós képeinek a megfejtését nagy-

szerűen eltaláltad. S amiért még ezenkívül megdicsérek: az a szép rendes írás, amellyel leveled írtad. Az ilyen rendes, szorgalmas jóra való gyermekekből, mint amilyen te is vagy, Nusika is, meg Ibolyka, — lesz is valami — én előre látom.

Papp Kató. Csak a postabélyegző elmosódott vonalaiból sejtem, hogy Lajcsival együtt szilágysomlyói kis cimboráim vagytok, mivel a *keltezésnél lefelejtetted a helység nevét*, ahonnan írtál. Ezt pedig sohasem szabad elbagyni. Ugyisint fontos a *keltezés ideje* s az illető levélíró osztályának a címe. Csak, ha ezek mind benne vannak a levélben, tudunk fogalmat és képet alkotni az illető levél írójáról. A fényképet megkaptad s örültél is neki. A hiányzó számokat utólag küldjük, 30 lejt kell értük postán beküldeni.

Lőrinczy Ferike, Avramesti. A kis szürke veréb csiripelte a minap az ablakunk alatt, hogy milyen buzgó olvasója, vagy a Szerkesztőnéni-nek. A *kiolvasott számokat nem dobád el, hanem szépen összegyűjtöd, mert be akarod őket költetni. Szalonnát, vajjas kenyeret világért sem emnél az ujságfedelen*, mint némely kis cimborák teszik. No, nem is lesz nekik olyan szép képes családi albumjuk, mint neked, ha majd az összegyűjtött számokat bekölteted.

Szabadi Babuska, Bucuresti. A szanatórium-ból írtál nekem Babukám. Elszomorított a hír, hogy közben nagyon nagyon beteg voltál. A jó Isten majd csak megsegít, a szép tavaszi napokkal meg fogsz erősödni. Irod, hogy a karácsony éppen a te betegséged miatt milyen szomorú volt. Nem baj, az elmúlt, olyan volt, amilyen volt, felgyógyulsz és meglátod a következő egész más lesz. A szép mesekönyvet és a fényképet újra elküldtem.

Szabó Márta III. g. o. t., Turda. Lám a kis veteránok rendjébe kerültél. A fényképet éppen újév napján kaptad meg. Nagy volt a meglepetés és az öröm. Amint látom édesanyád nagyon helyesen nevel. Mindenre megtanul, mert az az elve: nem tudni, mikor minek veszi az életben hasznát valaki. Az idén már a süteményeket is te sütötted a karácsonyfára. Takarítás, sütés, főzés, varrás — lassan-lassan mindeniket megtanulod. Édesanyád elveit nagyon helyeslem, ismeretlenül is meleg üdvözetem küldöm neki. A rejtvényt átadom a rovatvezetőnek.

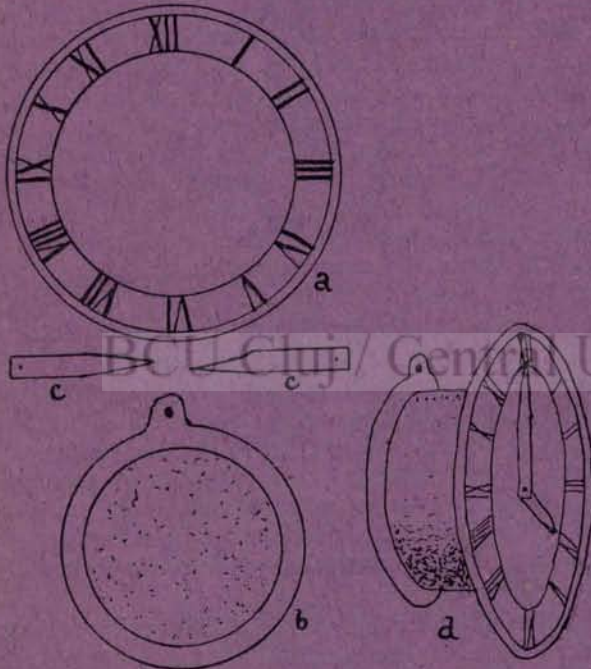

Játék is, rajz is.

No, gyermekek! Úgy hallom, hogy vannak köztetek olyanok, kik reggel későn járnak iskolába, mert nincs órájuk. Most ezen a bajon szeretne segíteni Mohályi bácsi, hátha megszűnik az elkésés ezeknél a kis álmosoknál is.

Szereztek egy olyan fehér kemény papírosi, amelyre egymás mellé egy vizes pohár és egy boros pohár ráfér. Ezen kívül szereztek valahonnan egy jó vastag dugót, meg egy gombostűt. Ha mindez megvan, beállhattok órásnak.

A keményebb papírosra ráteszitek szájjával lefordítva a vizes poharat s rányomva, ceruzával körülrajzoljátok s így kivágjátok. Azután

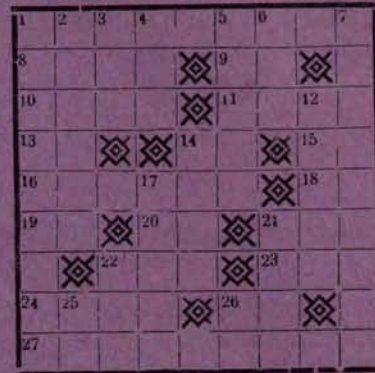
ügyesen ráborítjátok a boros poharat úgy, hogy köröskörül egyforma távol legyen a széleitől s körülrajzoljátok azt is ceruzával. Beirjátok úgy, hogy az a) rajz szerint a számokat s kész van az óralap. Aztán a megmaradt keményebb papírra ismét rárajzolunk egy borospohár nagyságú kört s egyik végén a b) rajz szerinti kis pótlást téve rá, kivágjuk a b) rajz szerint. Ez lesz az óra hátlapja. Erre ráragasztunk a vastag dugóból egy egyenletesen levágott, legfeljebb $\frac{1}{2}$ cm. korongot, vagy, ha ez nincs, egy kerek skatulyát. Ha megszáradt, az előlapra ráragasztjuk az a) címlapot, úgy hogy a XII. szám legyen arra, ahol a hátlapon van kis akasztórész. Most készítünk egy rövidebb és hosszabb keménypapír mutatót a c) rajz szerint s ezt a kettőt a nem hegyes végénél fogva a gombostűvel rászúrjuk a számlapra s kész az óra.

Igazítsátok ezt az órát reggel 8 órára és sohase késtek el az iskolából.

FEJTÖRŐ

Keresztrejtvény.

Beküldte: Gálffy Gábor, IV. el. o. tan.

Vízszintes sorok: 1. Nagyszülőm. 8. Veteményes. 9. Szám. 10. Névelővel: a disznó egyik kedvenc eledele. 11. Magánhangzót kettőzve: nem lát. 13. Kicsinyítő képző. 14. Országuton sok van. 15. LR. 16. Névelővel: sportot űzők. (több. sz.) 18. Kicsinyítő képző. 19. Réz mássalhangzói. 20. Gyilkol. 21. Disznófej. 22. Németül, idős. 23. RRC. 24. Tavasszal a folyó... 26. Nem ki. 27. Sürgésforgás (összevisszaság).

Függőleges sorok: 1. Ök... esinálni (mult időben). 2. Zár. 3. Izomban van. 4. GTK. 5. Nagyobbodok. 6. YTA. 7. Akaratos, dacos. 12. A kar alsó része. 14. Tyúk teszi a tojáson. 17. S-sel a végén: színes. 21. Románul: hiszek (fonetikus). 22. AAV. 25. Ra párja. 26. Azonos a 26. vízszintessel.

Megfejtésül beküldendő: Vízszintes: 1, 27. Függőleges: 2 és 7.

Megfejtési határidő: 1938 február 15. A megfejtők között jutalomkönyveket sorsolunk ki.

Minden nap egy új mese! A Parádi-Husz

mese-torna iskolában színes képeskönyveket forgathatunk, színes ceruzákkal rajzolhatunk. A sok pompás mese szereplőit táncal, tornával utánozzuk és énekelünk hozzá. Most télen, a mackót és nyuszt ismerjük meg képekből, versekből, énekekből és torna-mozdulatokból. Vidáman tanulunk énekelni, táncolni és tornázni. Hetenként 2 órai vagy mindennapos foglalkoztatás 3 éves kortól kezdve. Érdeklődni lehet d. e. 10–12 óráig és d. u. 3–6 óráig, Piața Unirii 10. szám alatt, I. emelet. (Telefon: 25–48).

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA.

Főmunkatársak:

**TELEKY DEZSÓ, SIMON SÁNDOR
és KORMOS JENŐ.**

Minden cikkért a szerzője felelős.